

Warszawa, 2012-12-06

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 7. 12. 12.
nr. 5548 podpis. Borusewicz

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

RR.pro-rs/0506/2012/(4162)

SECRETARIAT
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 10. 12. 12.
nr. 10183 podpis. [signature]

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP**

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na pismo BPS/043-20-830/12 z dnia 16 listopada 2012 r., przy którym załączono tekst oświadczenia w sprawie realizacji odszkodowań z tytułu kryzysu spowodowanego szczepem bakterii EHEC w 2011 roku złożonego przez senatora Krzysztofa Słonia wspólnie z innymi senatorami podczas 20. posiedzenia Senatu RP w dniu 9 listopada 2012 r., uprzejmie przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Po upowszechnieniu pod koniec maja 2011 roku informacji, że niektóre warzywa są źródłem bakterii EHEC powodującej groźne zatrucia pokarmowe, konsumenci w wielu krajach Unii Europejskiej, również w Polsce w obawie o swoje zdrowie, wstrzymywali się z zakupem świeżych warzyw, co spowodowało znaczny spadek popytu i głęboki kryzys na rynku tych produktów. Na wniosek państw członkowskich najbardziej dotkniętych kryzysem na rynku warzyw, m.in. Polski, Komisja Europejska w trybie pilnym wydała rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 585/2011 z dnia 17 czerwca 2011 r. *ustanawiające tymczasowe nadzwyczajne środki wspierania sektora owoców i warzyw* (Dz. U. UE L 160 z 18.6.2011, str. 71).

Wsparcie było udzielane w odniesieniu do pomidorów, sałaty, ogórków, papryki słodkiej oraz cukinii, które nie mogły z powodu kryzysu być wprowadzane na rynek w okresie od 26 maja do 30 czerwca 2011 roku. Warunkiem uzyskania pomocy było przeprowadzenie określonych w przepisach unijnych działań, tj. wycofania warzyw z rynku, tzw. zielonych zbiorów lub niezbięcia warzyw. Takie działania są przewidziane w prawodawstwie unijnym, jako środki zarządzania kryzysowego, ale są dostępne wyłącznie dla organizacji producentów. Ponieważ ubiegłoroczny kryzys był wyjątkowy, przepisy ustanawiające nadzwyczajne środki wsparcia uelastyczyły stosowany przez organizacje producentów system zarządzania kryzysowego oraz umożliwiły im uzyskanie dodatkowego wsparcia. Z uwagi na to, że w Polsce mamy niewiele organizacji producentów (do końca maja 2011 r. było ich 47), a tylko nieliczne z nich realizują programy operacyjne, w ramach których mogłyby korzystać ze środków zarządzania kryzysowego, Polska bardzo

aktywnie włączyła się w ustanowienie ostatecznego kształtu przepisów rozporządzenia nr 585/2011, tak żeby rekompensatami byli objęci również indywidualni producenci warzyw. Budżet pomocy dla wszystkich państw członkowskich określono na poziomie 227 mln EUR. W przepisach rozporządzenia nr 585/2011 określono kwoty wsparcia Unii na wycofanie z rynku, natomiast w przypadku operacji niezbiierania warzyw oraz zielonych zbiorów państwa członkowskie miały określić kwoty wsparcia w przeliczeniu na hektar na poziomie odpowiadającym maksymalnie 90% kwot określonych w odniesieniu do wycofań z rynku.

W celu wdrożenia w Polsce rozwiązań określonych ww. przepisami UE i umożliwienia skorzystania ze wsparcia unijnego, przyjęto przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem tymczasowych nadzwyczajnych środków wspierania rynków owoców i warzyw (Dz. U. z 2011 r. Nr 130, poz. 750 z późn. zm.), które weszło w życie w dniu publikacji, tj. 22 czerwca 2011 r. W przepisach krajowych, o których mowa, wskazano Agencję Rynku Rolnego, jako jednostkę wykonującą zadania i obowiązki państwa członkowskiego związane z udzielaniem wsparcia. W załączniku do ww. rozporządzenia określono maksymalne kwoty wsparcia na hektar, w przypadku przeprowadzenia działań zielonych zbiorów i niezbiierania. Określono także, na czym polega przeprowadzenie zielonych zbiorów lub niezbiierania warzyw. Rekompensaty przysługiwały w przypadku fizycznego dokonania powyższych działań, potwierdzonych kontrolą na miejscu i dotyczyły zarówno produktów z upraw pod osłonami, jak i upraw gruntowych. W przypadku działań dokonanych przed wejściem w życie przepisów, tj. w okresie od 26 maja do 22 czerwca, wystarczyło złożyć oświadczenie o przeprowadzonych działaniach potwierdzone przez dwóch świadków

Wszystkie terminy, jakie obowiązywały przy ubieganiu się o wsparcie, określone zostały w przepisach unijnych i były jednakowe dla wszystkich państw członkowskich:

- od 26 maja do 30 czerwca 2011 r. zainteresowani producenci mogli przeprowadzać przewidziane w przepisach UE działania, które upoważniały ich do ubiegania się o rekompensaty,
- do 11 lipca 2011 r. można było składać do ARR wnioski o pomoc,
- do 18 lipca 2011 r. Komisja Europejska zbierała zgłoszenia o wnioskowaną pomoc od wszystkich państw członkowskich,
- do 15 października 2011 r. wszystkie państwa członkowskie miały obowiązek wypłacić i wypłaciły pomoc beneficjentom, którzy spełnili warunki do jej otrzymania.

Okres, jaki upłynął od wejścia w życie przepisów UE i krajowych, tj. od 22 czerwca, mimo, że był krótki, był wystarczający dla rolników, którzy ponieśli realne straty i byli zainteresowani pomocą. Dowodem na to jest, że w przewidzianym przepisami unijnymi terminie, tj. do 11 lipca 2011 r. wpłynęło 4.951 wniosków o wsparcie od producentów warzyw z całego kraju, którzy przeprowadzili operacje zielonych zbiorów lub niezbiierania. Żadna z funkcjonujących w Polsce organizacji producentów, ani producenci indywidualni nie skorzystali z mechanizmu wycofania z rynku, który był trudny do zastosowania w praktyce.

Agencja Rynku Rolnego po wejściu w życie krajowych przepisów opublikowała na swojej stronie internetowej warunki uczestnictwa w mechanizmie „Wsparcie w sektorze owoców i warzyw z tytułu kryzysu spowodowanego szczepem bakterii EHEC”, w tym wzór wniosku o udzielenie wsparcia wraz z załącznikami oraz na bieżąco informowała potencjalnych beneficjentów, poprzez wszystkie dostępne kanały informacyjne tj. prasę, radio, internet i telewizję, zarówno centralne jak i lokalne o możliwościach wsparcia i warunkach koniecznych do spełnienia. Informacje na ten temat były także przekazane do

instytucji pracujących na rzecz rolników i producentów, tj. urzędów gmin, urzędów miast i gmin, starostw powiatowych, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Izb Rolniczych, ośrodków doradztwa rolniczego.

Należy podkreślić, że okres, w którym mogła być przeprowadzona akcja informacyjna był bardzo krótki - od 18 czerwca 2011 r., tj. od daty publikacji rozporządzenia Komisji do 30 czerwca, kiedy upływał termin przeprowadzania działań podlegających rekompensatom i został wykorzystany w najlepszy możliwy sposób. W okresie od 1 maja do 11 lipca 2011 r., tj. w okresie, w którym w mediach europejskich pojawiła się informacja o skażeniu warzyw bakterią *E. coli*, do końca okresu składania przez producentów wniosków o rekompensaty, w polskich mediach publicznych ukazał się szereg informacji, w tym: 7 komunikatów do PAP, 92 artykuły prasowe, 148 informacji w Internecie, 73 emisje telewizyjne, 147 audycje radiowych.

Z powodu wielu skarg napływających ze strony producentów warzyw, którzy czuli się poszkodowani, ponieważ nie otrzymali rekompensaty, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przeprowadziło w dniach 3 – 11 października 2011 r. kontrolę w centrali Agencji Rynku Rolnego i w Oddziale Terenowym ARR Kielce w zakresie działań informacyjnych. Kontrola dotyczyła sposobu informowania, czyli wyjaśnienia czy Agencja Rynku Rolnego, która została wyznaczona jako instytucja zobowiązana do zebrania wniosków od producentów i ich skontrolowania, przekazała im właściwe informacje. Szczególnie zakres kontroli w Oddziale Terenowym w Kielcach obejmował formy i zakres informacji, zapewnienie bezpośredniego dotarcia z informacjami do rolników i częstotliwość informowania. Z kontroli wynika, że Agencja w dostatecznym stopniu i właściwie poinformowała o warunkach ubiegania się o rekompensaty. Informacje zostały rozesłane do ponad 300 różnych instytucji. W wyniku kontroli nie stwierdzono przypadków nieprawidłowego, tj. niezgodnego z obowiązującymi przepisami informowania przez ARR o możliwościach skorzystania z tymczasowych nadzwyczajnych środków wspierania sektora owoców i warzyw.

Po upływie przewidzianych przepisami UE terminów, do ARR napłynęło ponad 3 tys. wniosków, głównie o przywrócenie terminu złożenia wniosku wraz z wnioskiem o wsparcie, najczęściej do Oddziału Terenowego Kielce (ponad 2,5 tysiąca). Z uwagi na fakt, że przepisy UE nie przewidują możliwości przywrócenia terminów, żaden z tych wniosków nie mógł być pozytywnie rozpatrzony i wsparcie nie mogło być wypłacone. Obecnie nie ma możliwości uzyskania wsparcia z tytułu strat poniesionych w wyniku kryzysu EHEC, ponieważ mechanizm nadzwyczajnego wsparcia był przyjęty przez Komisję Europejską na ograniczony okres i już nie jest stosowany.

Z powodzeniem
Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU
Tadeusz Nowak

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Departament Spraw Parlamentarnych (dotyczy pisma Marszałka Senatu RP znak: BPS-043-20-830/12).